

Warszawa, 6 lutego 2015 r.

Szanowny Pan
Jerzy Jan Józkowiak
Prezes Poczty Polskiej

Szanowny Panie,

Fundacja Panoptykon jest organizacją pozarządową działającą na rzecz ochrony praw człowieka w społeczeństwie nadzorowanym. Jednym z najważniejszych obszarów naszych działań jest problematyka monitoringu wizyjnego. W związku z tym pragniemy zwrócić Pańską uwagę na problem stosowania kamer monitoringu wizyjnego w urzędach pocztowych.

1. Kamery rejestrujące informacje objęte tajemnicą pocztową

Do Fundacji Panoptykon zwróciła się osoba zaniepokojona instalacją kamer monitoringu wizyjnego bezpośrednio nad punktem obsługi interesantów w urzędzie pocztowym numer 2 w Gliwicach przy ul. Bohaterów Getta Warszawskiego 14 (zdjęcia kamer w załączniku). Osoba ta obawia się, że w ten sposób może dojść do naruszenia jej prywatności, w szczególności – ujawnione mogą zostać informacje o drugiej stronie nadawanej lub odbieranej korespondencji.

Art. 41 ustawy – Prawo pocztowe (dalej: **uPp**) nakłada na operatorów pocztowych obowiązek zachowania tajemnicy pocztowej, która obejmuje m.in. „dane dotyczące faktu i okoliczności świadczenia usług pocztowych lub korzystania z tych usług”. Jej naruszeniem jest m.in. ujawnianie i przetwarzanie danych objętych tajemnicą, czy umożliwianie osobom nieuprawnionym ujawniania tych informacji.

Prawo pocztowe zawiera dwa przepisy, które dopuszczają wyjątki od ogólnej zasady ochrony tajemnicy pocztowej. Zgodnie z ust. 4 art. 41 uPp nie stanowi naruszenia obowiązku zachowania tajemnicy pocztowej ujawnianie danych objętych tajemnicą pocztową w przypadkach przewidzianych w przepisach prawa lub w umowie o świadczenie usług, a także działanie za zgodą podmiotów, których dotyczą dane objęte tajemnicą. Drugi wyjątek wprowadza natomiast art. 42 uPp, zgodnie z którym informacje i dane objęte tajemnicą pocztową mogą być przetwarzane „tylko wówczas, gdy czynności te dotyczą świadczonej usługi pocztowej albo są niezbędne do jej wykonania lub jeżeli przepisy odrębne stanowią inaczej”.

Naszym zdaniem podczas korzystania klienta z pomocy pracownika poczty (np. przy odbiorze listu lub realizowania przekazu pieniężnego) dochodzi do przetwarzania informacji objętych tajemnicą pocztową. Oznacza to, że rejestrowanie lub obserwowanie za pomocą kamery miejsca obsługi klienta również stanowi objęte tajemnicą pocztową przetwarzanie informacji albo danych objętych tajemnicą pocztową.

Wobec stwierdzenia ingerencji kamer zainstalowanych nad punktem obsługi klienta w obszar tajemnicy pocztowej, należy przeanalizować, czy stanowi to jeden z dopuszczalnych w uPp wyjątków od zachowania zasad ochrony tajemnicy pocztowej.

W naszej opinii stosowanie monitoringu obejmującego miejsce przetwarzania danych objętych tajemnicą pocztową nie wypełnia żadnej z sytuacji określonych w art. 41 ust. 4 uPp. Mamy

również wątpliwości, czy podstawą tą może być któraś z okoliczności wskazanych w art. 42 uPp. Wytyczną do interpretacji art. 42 uPp jest bowiem naszym zdaniem pojęcie niezbędności. Niezbędne do wykonania usługi pocztowej jest umożliwienie przyjmowania czy doręczania przesyłek. Natomiast obserwowanie i nagrywanie za pomocą kamer jej wykonywania nie jest konieczne do realizacji usługi.

2. Wykorzystywanie kamer stanowi przetwarzanie danych osobowych

Poza powyższymi wątpliwościami zwracamy uwagę na szerszy problem związany z wykorzystywaniem kamer monitoringu wizyjnego w placówkach pocztowych. Naszym zdaniem kamery – bez względu na miejsce instalacji w placówce – prowadzą do przetwarzania danych osobowych, co rodzi po stronie administratora systemu monitoringu – a więc Poczty Polskiej – konkretne obowiązki.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych (dalej: **uodo**) za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej. Danymi osobowymi są nie tylko imię i nazwisko, czy adres e-mail, ale również wizerunek, do którego przetwarzania dochodzi w związku z wykorzystywaniem kamer monitoringu wizyjnego.

Fakt, że wykorzystywanie kamer monitoringu prowadzi do przetwarzania danych osobowych, a tym samym wiąże się z koniecznością przestrzegania odpowiednich przepisów, potwierdził Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 11 grudnia 2014 r. w sprawie Ryneš przeciwko Czechom (sygn. C-212/13). Odpowiadając na pytanie prejudycjalne czeskiego Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunał Sprawiedliwości zwrócił uwagę, że obraz zarejestrowany przez kamerę stanowi dane osobowe, ponieważ pozwala on ustalić tożsamość danej osoby. Monitoring wchodzi więc w zakres stosowania dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (dalej: **dyrektywa 95/46/WE**). Obowiązująca w Polsce ustawa o ochronie danych osobowych jest zaś wdrożeniem dyrektywy 95/46/WE, a więc orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości stanowi wytyczną również do interpretacji polskich przepisów. Zwracamy przy tym uwagę na okoliczności sprawy – pytanie dotyczyło prowadzonego przez prywatną osobę monitoringu, który obejmował fragment przestrzeni publicznej. Trybunał uznał więc, że istnieje możliwość identyfikacji przypadkowych przechodniów, co przesądziło o uznaniu nagrań za dane osobowe. Biorąc pod uwagę okoliczności wykorzystywania monitoringu w placówkach Poczty Polskiej (nagrywaniu towarzyszy korzystanie przez klientów z usług pocztowych), w naszej ocenie w tym przypadku tym bardziej zasadny jest wniosek o możliwości identyfikacji nagrywanych osób.

Przyjęcie, że prowadzenie monitoringu wizyjnego stanowi przetwarzanie danych osobowych prowadzi natomiast do wniosku, że podmiot prowadzący monitoring zobowiązany jest do przestrzegania szeregu obowiązków wynikających z uodo. Są to m.in.:

- **obowiązek informacyjny (art. 24 uodo)**

Administrator danych jest zobowiązany poinformować osobę, której dane dotyczą, nie tylko o samym fakcie zbierania danych (a więc objęciu danej przestrzeni monitoringiem), ale również m.in. o celu zbierania danych i prawie dostępu do danych.

- **obowiązek zabezpieczenia danych osobowych (art. 36 i następne uodo)**

Administrator zobowiązany jest stosować środki techniczne i organizacyjne zapewniające należytą ochronę danych osobowych. Administrator powinien prowadzić ewidencję osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych (art. 39 uodo), a także wyznaczyć administratora bezpieczeństwa informacji lub zgłosić zbiór danych osobowych do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

***

W Polsce stosowanie monitoringu wizyjnego nie doczekało się dotychczas kompleksowej regulacji prawnej. Nie oznacza to jednak, że istnieje pełna dowolność i arbitralność w jego stosowaniu. Potwierdził to m.in. raport Najwyższej Izby Kontroli¹ dotyczący kamer miejskich, z którego wynika, że w ocenie NIK miejskie systemy monitoringu powinny być prowadzone zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych i m.in. podlegają rejestracji u Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

W naszej ocenie zapewnienie przez Poczta Polską wysokiego standardu ochrony prywatności i autonomii informacyjnej, również poprzez stosowanie ustawy o ochronie danych osobowych względem monitoringu wizyjnego, jest konieczne dla zapewnienia zaufania i poczucia bezpieczeństwa klientów. Ma to szczególne znaczenie w kontekście kamer, które swoim zasięgiem obejmują fragment placówki pocztowej, w której przetwarzane są dane objęte tajemnicą pocztową.

W związku z wyrażonymi powyżej wątpliwościami prosimy o udzielenie informacji, czy Poczta Polska dokonała oceny wpływu kamer monitoringu wizyjnego na zapewnienie ochrony tajemnicy pocztowej oraz danych osobowych swoich klientów, a także jakie działania zostały podjęte w celu minimalizacji ingerencji w te prawa.

W imieniu Fundacji Panoptykon

Małgorzata Szumańska
Wiceprezeska

Do wiadomości:

- Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
- Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej

Załącznik:

- zdjęcie kamery z urzędu pocztowego numer 2 w Gliwicach przy ul. Bohaterów Getta Warszawskiego 14

---

¹ Raport Najwyższej Izby Kontroli „Funkcjonowanie miejskiego monitoringu wizyjnego” dostępny pod adresem: <http://www.nik.gov.pl/plik/id,6400,vp,8169.pdf>.